

Monitorointipohjainen toimivuuden varmistus (MBCx) ja sisäolosuhteiden hallinta

Sisäilmaseminaari 2014

Kauppinen, T, Ketomäki, J, Laitinen, A, Peltonen, J, Pietiläinen, J & Vesanen, T
VTT

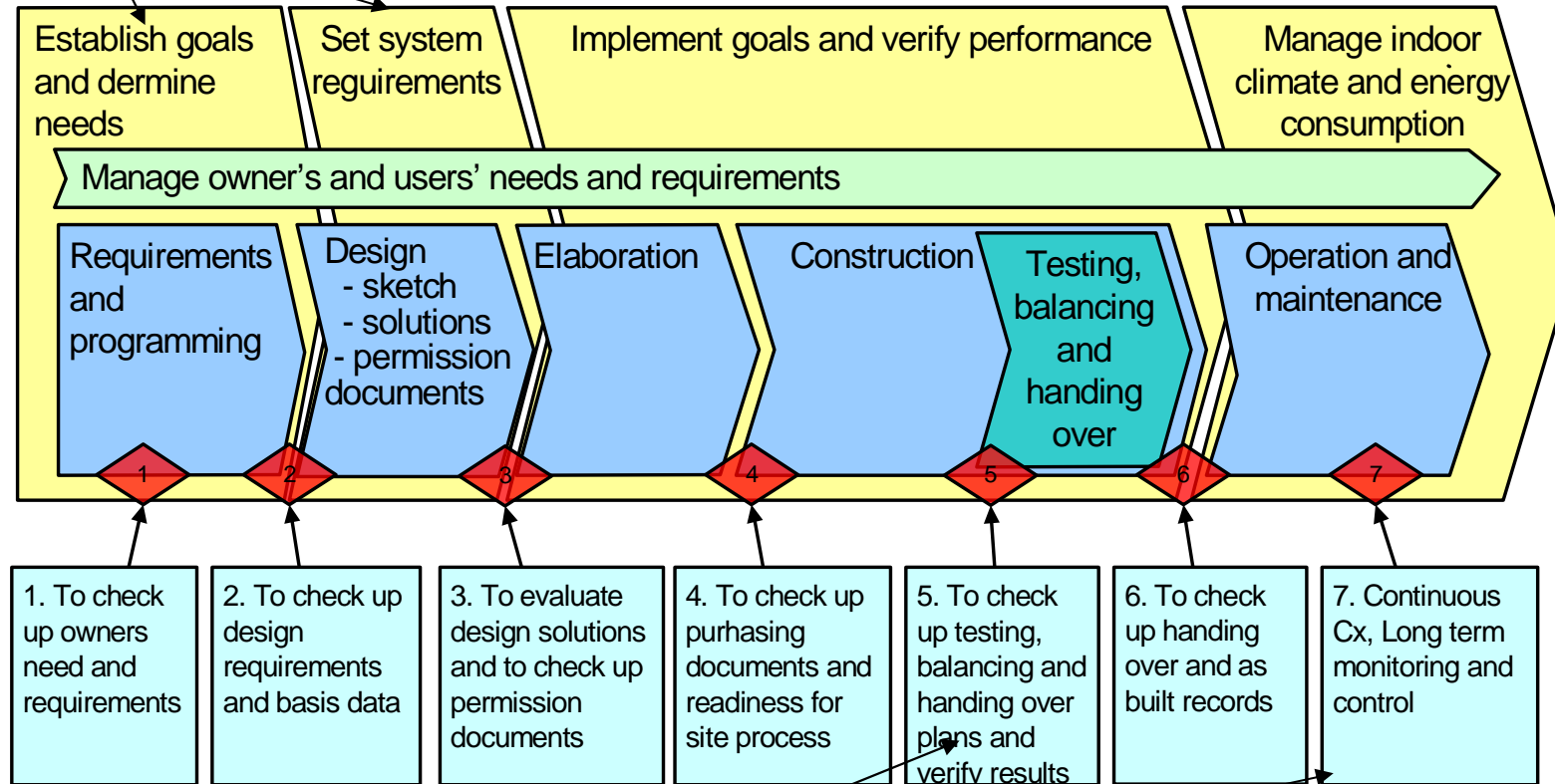
Toimivuuden varmistus

Rakennusten toimivuuden varmistus (ToVa) (Building Commissioning, Cx)

- Varmistetaan että valmistunut rakennus toimii suunnitelmien ja asetettujen tavoitteiden mukaisesti (as designed).
- Toimivuuden varmistaminen on koko rakennuksen elinkaaren kattavaa systemaattista toimintaa, jolla varmistetaan että rakennukselle ja sen järjestelmille asetettavat tavoitteet ovat selkeästi, ja niiden toteutumista ohjataan säännöllisesti rakennushankkeen eri vaiheissa.
- ToVa-toiminnassa huolehditaan siitä, että rakennuksen instrumentointi, tiedon keruu ja käsittely suunnitellaan ja toteutetaan niin, että se mahdollistaa erityisesti sisäolosuhteiden ja energiatehokkuuden jatkuvan seurannan sekä toteutumisen vertailun suhteessa asetettuihin tavoitteisiin
- Jatkuvatoiminen toimivuuden varmistaminen tarkoittaa rakennuksen toimivuuden seuraamista ideaalitapauksessa koko elinkaaren ajan. Puhutaan myös monitorointipohjaisesta toimivuuden varmistuksesta (MBCx = monitoring based commissioning).

**ENERGY
EFFICIENCY IS
DETERMINED
HERE!**

Cx- Building Commissioning

- **New buildings and renovation**
- **Tools to verify**

The performance of a building will be determined in many respects during pre-design and the design phase. **The crucial issue is that owner's and user's requirements have been defined precisely.** By Building Commissioning (Cx) procedure one can verify in the various stages of construction process, **that the owner's requirements will be realized.**

Toimivuuden varmistus

Rakennusten toimivuuden varmistus (ToVa) (Building Commissioning, Cx)

- Olemassa olevat rakennukset: ToVa - toiminnan painopiste
  - Käytön ja ylläpidon tehostaminen ja sitä tukevan mittaus- ja muun informaation tuottamisessa.
  - Paremmat edellytykset käyttää rakennuksen eri järjestelmiä oikein ja muuttuvien olosuhteiden ja tarpeiden mukaisesti.
- Rakennuksen käyttövaiheessa ToVa:n tueksi tarvitaan reaaliaikaista tietoa olosuhteiden ja energiatehokkuuden toteutumisesta.
  - Tavoitteena on havaita poikkeamat järjestelmien toiminnassa mahdollisimman nopeasti ja reagoida niihin korjaavin toimenpitein
- Rakennusautomaatio, kehittyvä älykäs anturi- ja mittariteknologia mahdollistavat uusien apuvälineiden, sovellusten sekä palvelujen kehittämisen.
- Teknistyvä rakennuskanta edellyttää tulevaisuudessa keskitettyjä moderniin ICT-teknologiaan tukeutuvia valvomoratkaisuja, joilla taataan rakennusten toimivuus.

Etävalvonta

- Kehittyvä mittaus- ja tiedonsiirtotekniikka
- Raportoinnin kehittäminen
- Laajempien alueiden rakennuskannan etävalvonta
- Palveluliiketoimintamahdollisuudet

EcoCampus-hanke

Tavoite:

- Kiinteistön ylläpidon ohjaaminen hyödyntäen uusimpia ICT-ratkaisuja
- Tiedon "big data" muuttaminen eri osapuolia hyödyttäväksi informaatioksi kehittämällä rakennusten ja alueiden energiatehokkuutta uudenlaisilla hallinta- ja valvontajärjestelmillä
- Energiankulutuksen optimointi ilman että sisäolosuhteet, lämpöviihtyvyys ja rakennusten toimivuus heikkenevät
- Määrällisenä tavoite: Kaukolämmön ja sähkön kulutuksen vähentäminen yhteensä 15 % nykytasosta

EcoCampus-hanke

- Aalto-yliopiston Otaniemen alueelle erityyppisiin rakennuksiin asennettu langattomia antureita ja sähkön alamittauksia olemassa olevan rakennusautomaation instrumentoinnin tueksi (8 rakennusta).
- Tiedot kerätään sekä paikalliseen (LOC) operaatiokeskukseen, että isompaan muitakin alueita käsittävään keskukseen (TOC).
- Kohteissa on tehty kevennetty energiakatselmus, jossa kiinnitettiin erityistä huomiota automaatio- ja raportointijärjestelmien toimintaan ja käytettävyyteen energiatehokkuuden ja sisäolosuhteiden kannalta.
- Mittaustuloksiin ja suoritettuihin katselmuksiin perustuvat sisäympäristön toimivuusarviot
- Rakennusautomaaton käyttö - mitä keskeisiä toimivuustekijöitä tulisi nykykäytäntöjen lisäksi ottaa paremmin huomioon instrumentointia suunniteltaessa myös yleisellä tasolla.

EcoCampus-hanke

Esimerkkikohde:

- Valmistunut 1966, peruskorjaus 2004
- Rakennusautomaatiojärjestelmä uusittu 2004
- Toimisto-, kokous- ja opetustiloja
- Pinta-ala 8653 m², tilavuus 28000 m³.

Energiakatselmuksen perusteella energiansäästöpotentiaaliksi arvioitiin 199 MWh/a lämmityksen ja 54 MWh/a sähkön osalta.

Tämä vastaa 24 % lämmitysenergian ja 7 % sähköenergian säästöä nykytasoon verrattuna.

Tärkeimmät lyhyen takaisinmaksuajan investoinnit olivat:

- ilmatiiveyden parantaminen (ovet, ikkunat)
- ilmanvaihtojärjestelmän- ja lämmitysverkoston tasapainotus ja käyntiaikojen säätö, sisälämpötilojen paikallinen alentaminen
- valaistuksen säädön kehittäminen
- valvontajärjestelmän säätö ja viritys

Esimerkkikohde

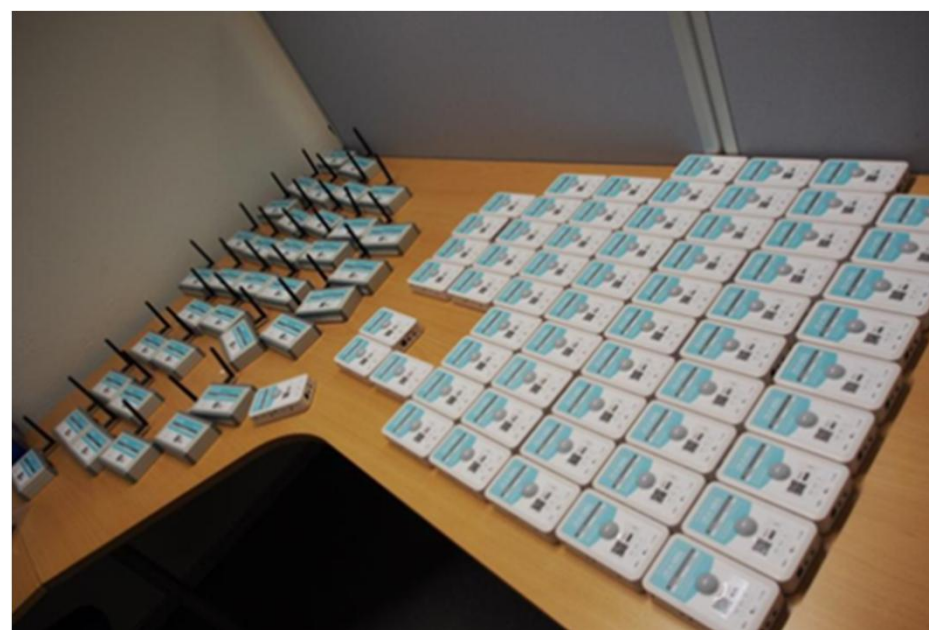
Asennettu langattomia anturi-lähetinyksiköjä n. 125 kpl.

Mittausyksikkö:

- CO₂
- Lämpötila
- Suhteellinen kosteus
- Valaistus
- Läsnaolo

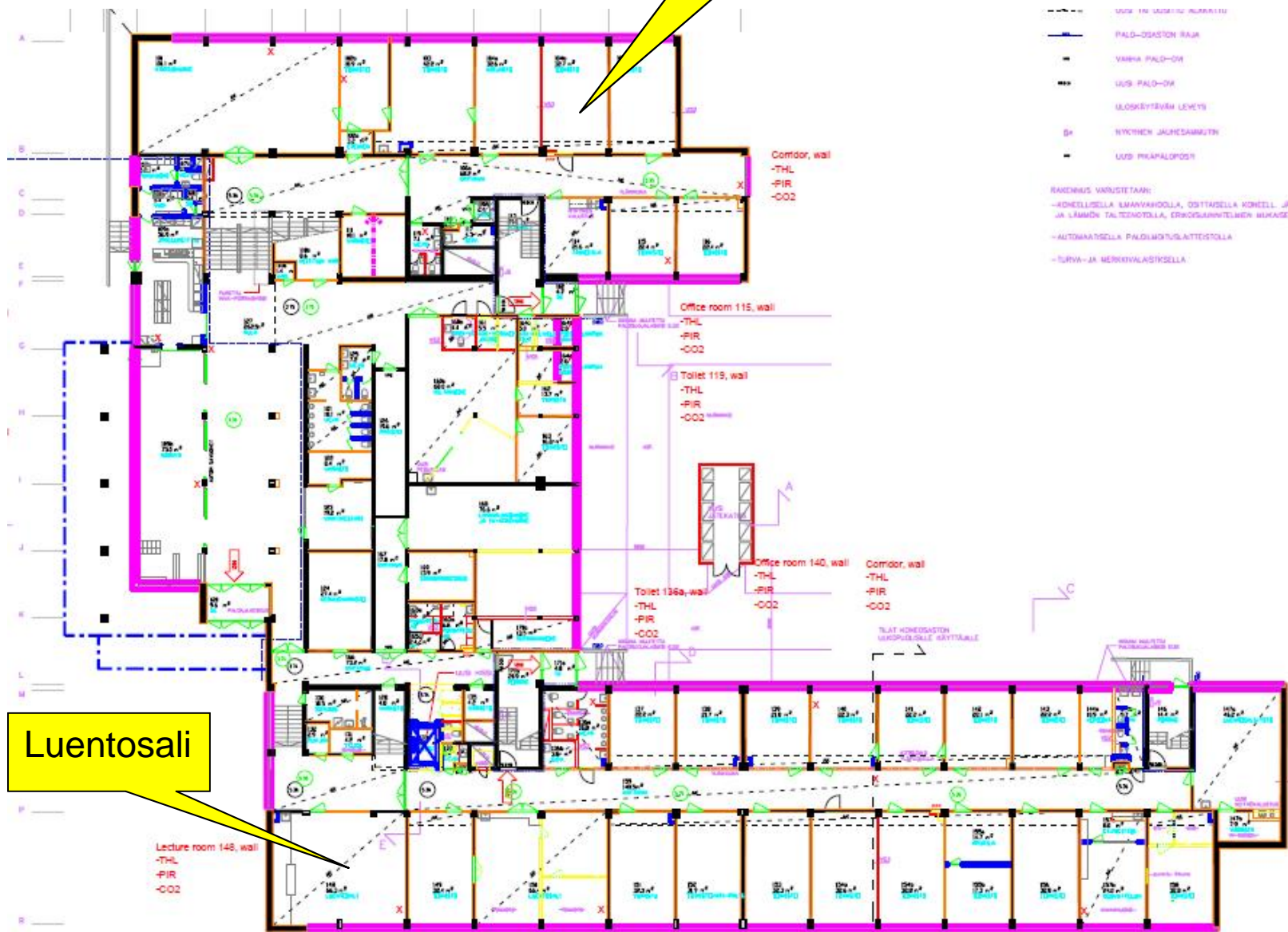
Mittaustuloksia tammikuulta 2014

Eco-Campus

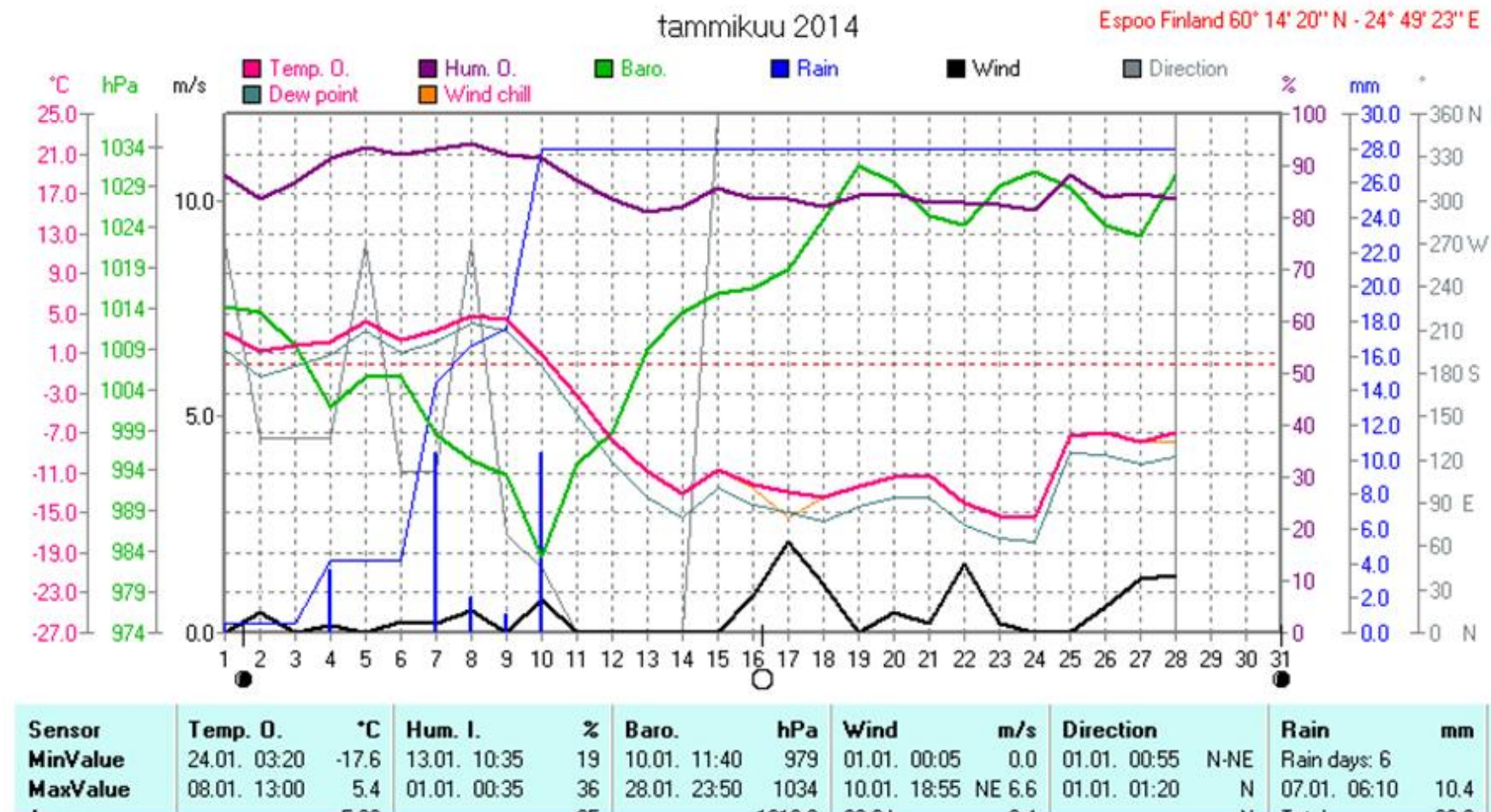

Pohjakuva

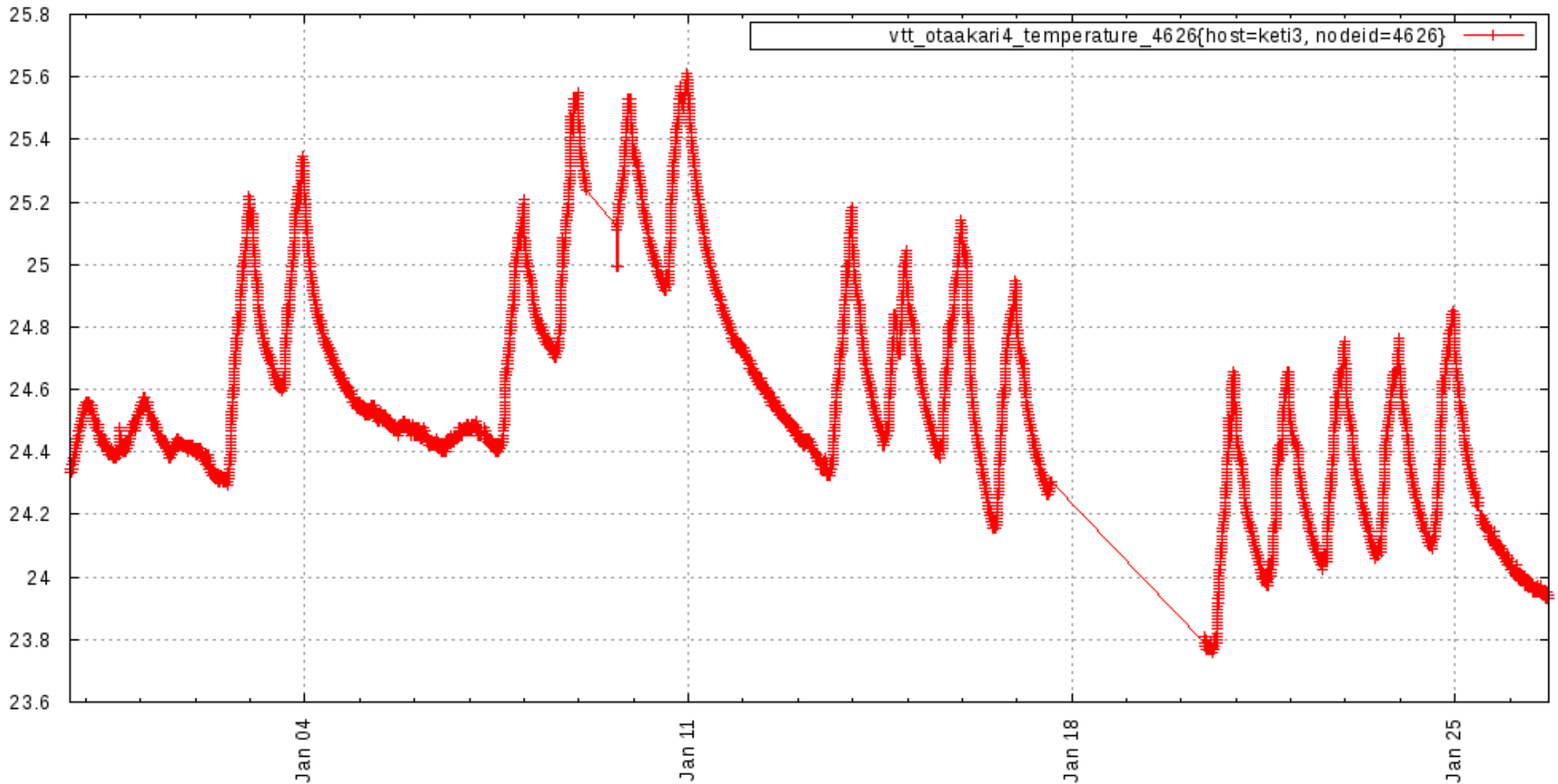
Ongelmahuone 104b

Sää Espoo

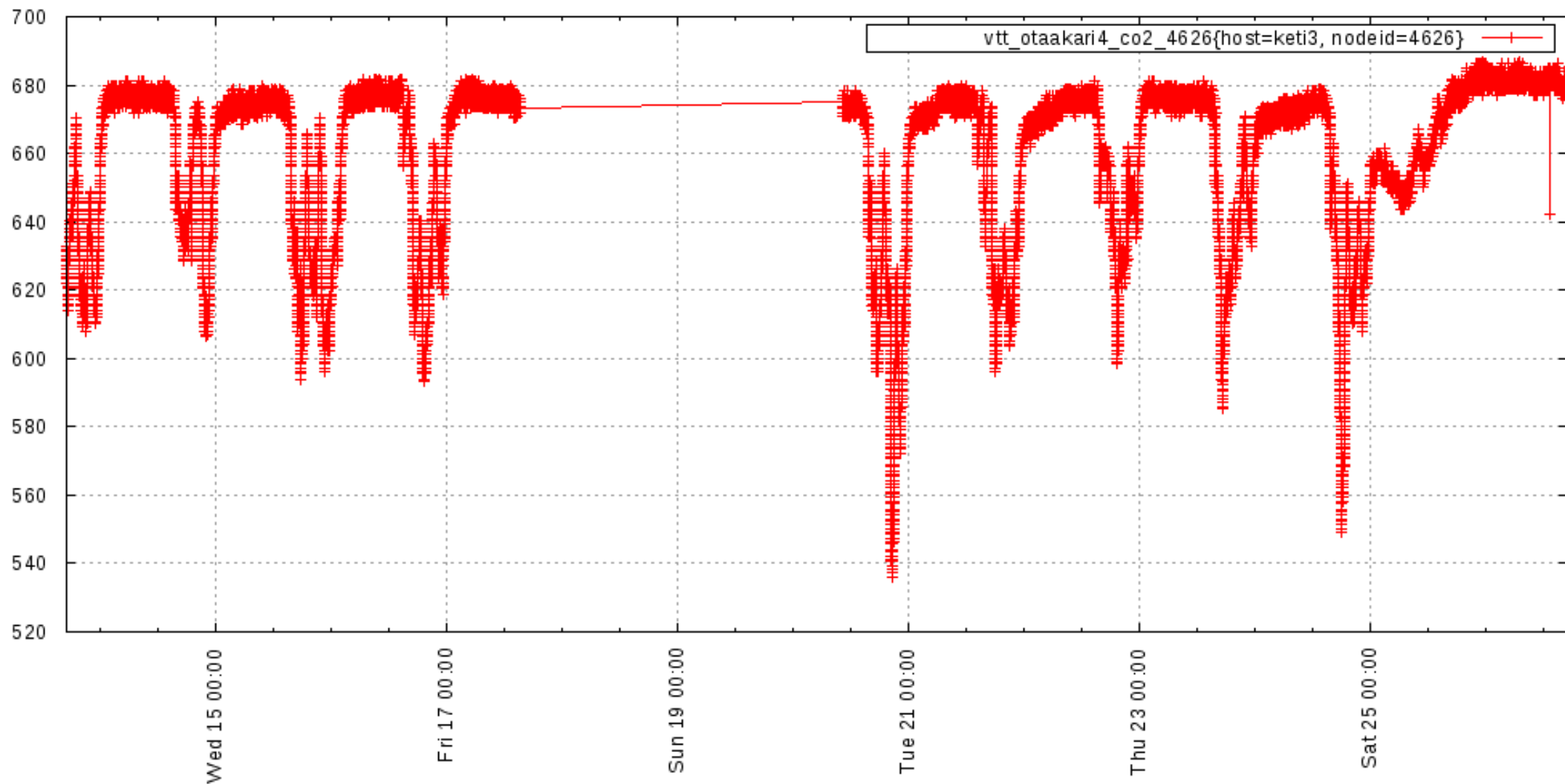
Lämpötila ongelmahuone 104b (anturi 4626)

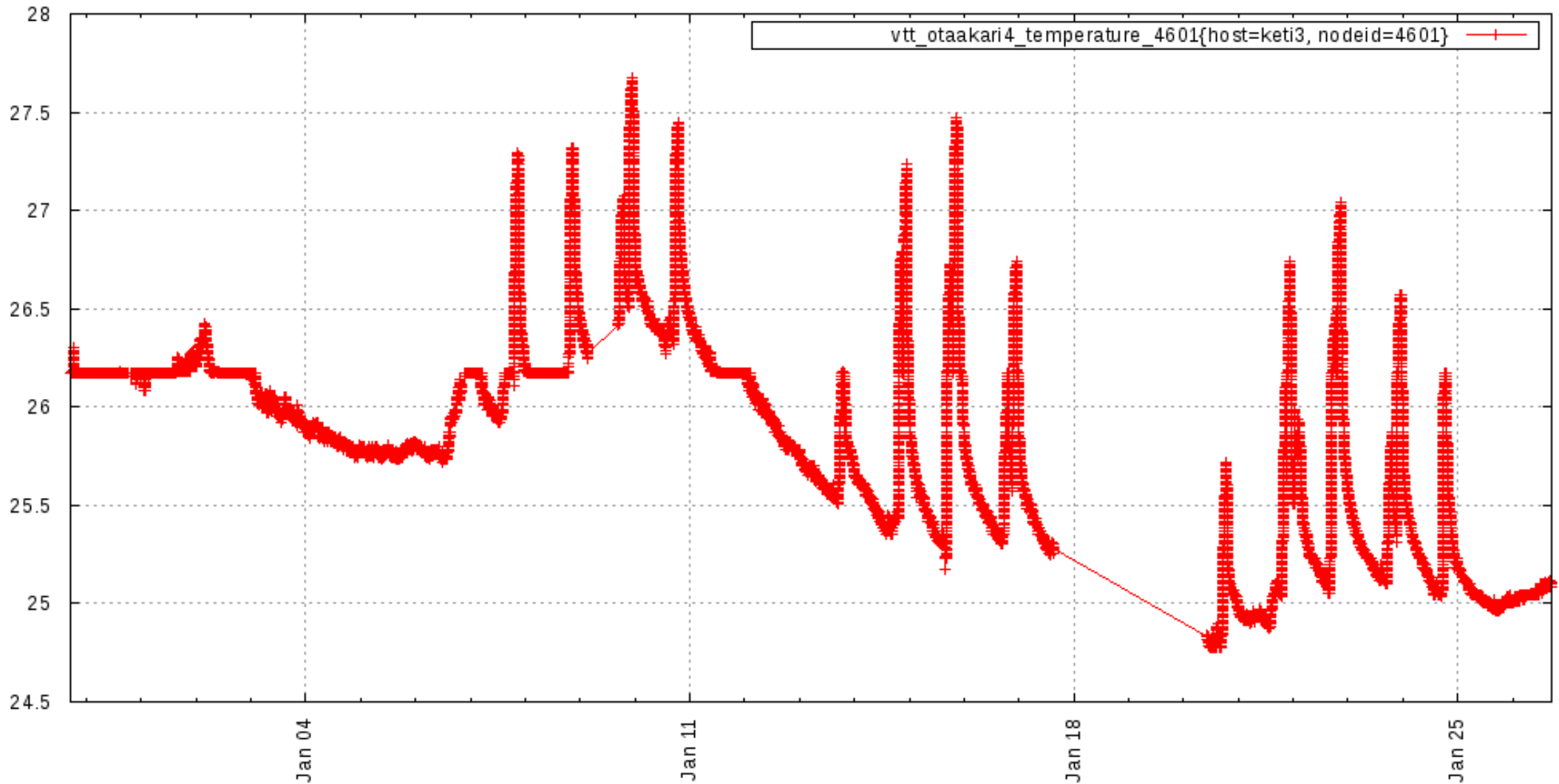
Kosteus ongelmahuone 104b (anturi 4626)

CO2 ongelmahuone 104b (anturi 4626)

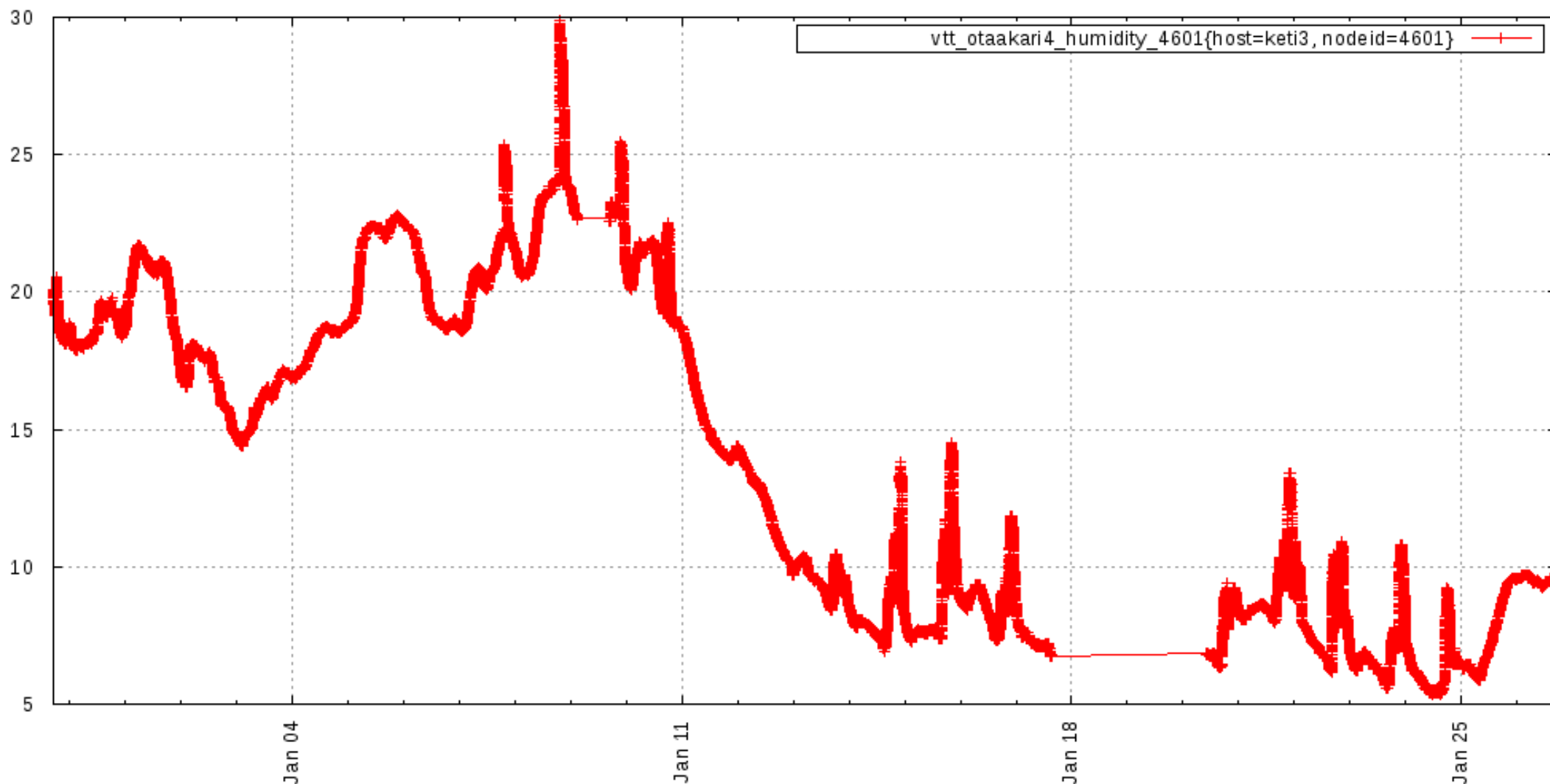

Lämpötila luentosali (anturi 4601)

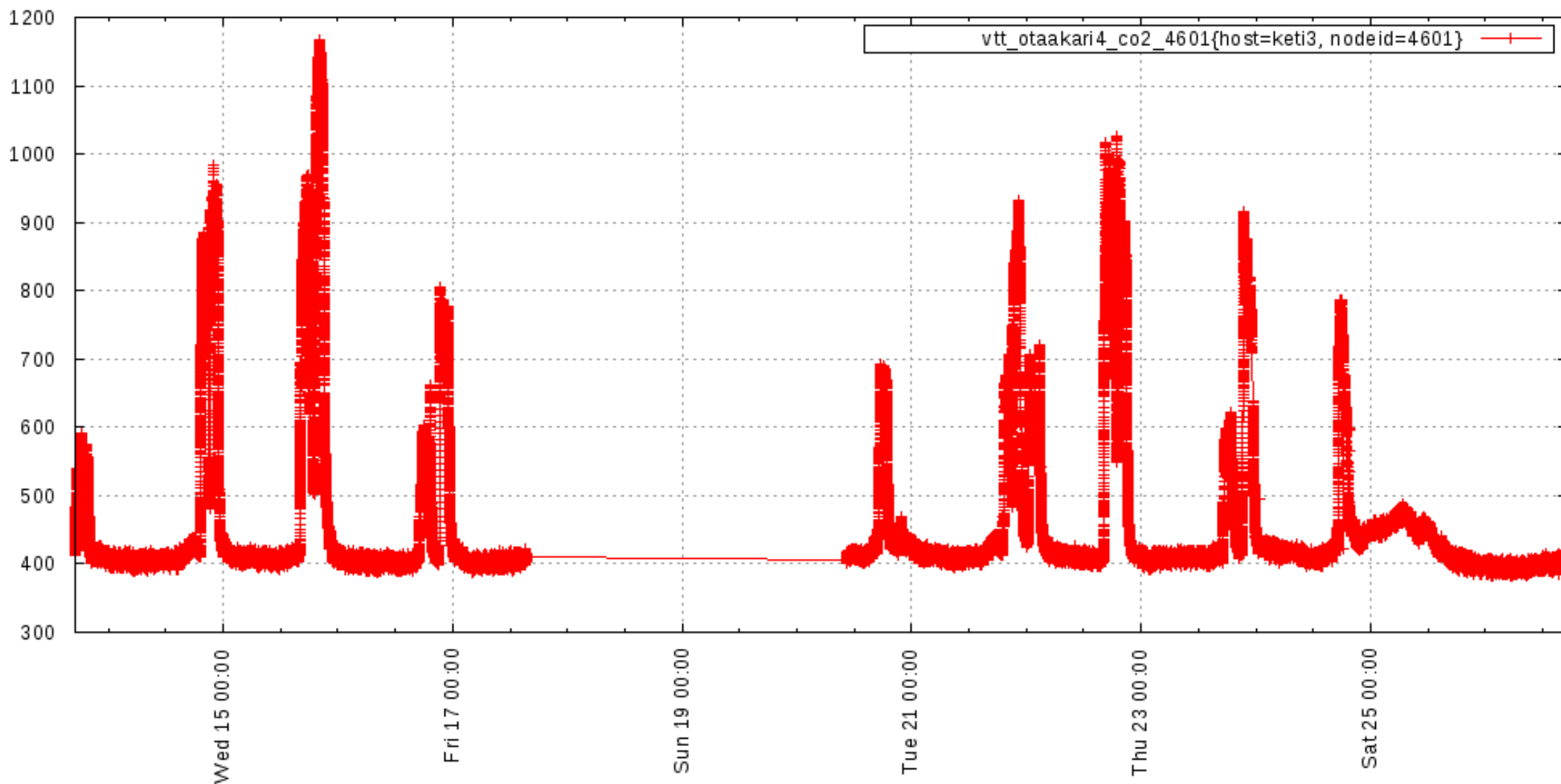

Kosteus luentosali (anturi 4601)

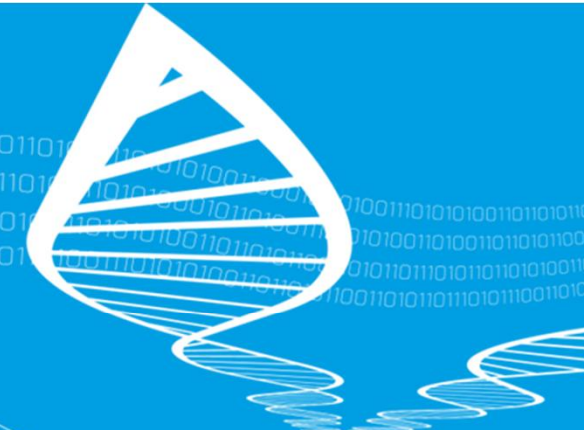
CO2 luentosali (anturi 4601)

Yhteenveto

- Mittaustulosten tehokkaampi hyödyntäminen
- Suunnittelu- ja toteutuskäytännöt
- Palveluliiketoimintamahdollisuudet

Laadunvalvontakustannukset ovat < 1% rakentamiskustannuksista,
takaisinmaksuaika keskimäärin 2-3 v

TECHNOLOGY «» FOR BUSINESS

